

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دوست دارم

راهنمای عمل سیاستگذاران، مدیران، معلمان،
دانش آموزان و خانواده‌ها

تألیف:

دکتر حمیدرضا حاجی بابایی

عضو هیأت علمی دانشگاه بوعلی سینا

دکتر سوسن کشاورز

عضو هیأت علمی دانشگاه خوارزمی

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

: حاجی بابایی، حمید رضا، ۱۳۳۸ -

: مدرسه‌ای که من دوست دارم: راهنمای عمل سیاستگذاران، مدیران، معلمان، دانش‌آموزان و

خانواده‌ها/ تألیف حمید رضا حاجی بابایی، سوسن کشاورز.

: تهران: مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)، ۱۳۹۱.

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

: ۱۹۲ ص.

: 978-964-08-0471-1

شابک

وضعیت فهرست نویسی

: فیا

عنوان دیگر

: راهنمای عمل سیاستگذاران، مدیران، معلمان، دانش‌آموزان و خانواده‌ها

موضوع

: مدرسه‌ها - استانداردها

موضوع

: مدرسه‌ها - آینده نگری

موضوع

: آموزش و پرورش - استانداردها

شناسه افزوده

: کشاورز، سوسن، ۱۳۴۴

شناسه افزوده

: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)

رده‌بندی کنگره

: ۱۳۹۱ م ۴ ج ۲۸۰۶ LB

رده‌بندی دبیری

: ۳۷۱۸۳

شماره کتابشناسی ملی

: ۲۸۹۲۵۹۹

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

وزارت آموزش و پرورش

مدرسه‌ای که من دوست دارم

راهنمای عمل سیاستگذاران، مدیران، معلمان، دانش‌آموزان و خانواده‌ها

تألیف: دکتر حمیدرضا حاجی بابایی، دکتر سوسن کشاورز

طراح گرافیک: فرشید پیمان‌پو

طراح جلد: علی دانشور

چاپ اول: ۱۳۹۱

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی از: واژه پرداز اندیشه

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۸-۰۴۷۱-۱

ISBN 978-964-08-0471-1

نشانی: تهران: خیابان شهید قرنی، پل کریمخان زند، کوچه شهید محمود حقیقت‌طلب، شماره ۸

تلفن: ۸۸۸۰۰۳۲۴-۹ (دورنگار) (فاکس): ۸۸۹۰۳۸۰۹

پایگاه اینترنتی: www.enma.ir

پیشگفتار ۷

فصل اول ۹

مقدمه ۱۱

ضرورت تدوین کتاب ۱۲

پیشینه موضوع «مدارس معیار» در خارج و داخل کشور ۱۴

الف - پیشینه موضوع در خارج از کشور ۱۴

۱- مدارس برتر ۱۴

۲- مدارس اثربخش ۱۶

۳- مدرسه امن ۱۸

۴- مدرسه تمام وقت ۱۸

۵- مدرسه استاندارد ۱۹

ب - پیشینه موضوع در داخل کشور ۲۰

۱- مدرسه سبز ۲۰

۲- مدرسه زندگی ۲۳

۳- مدرسه مطلوب ۲۵

۴- مدرسه مقتدر ۲۷

۲۸	تبیین مفاهیم اصلی نام منتخب
۲۹	الف- مدرسه
۳۱	ب - من
۳۱	۱- «منِ متعالی» دانش آموز
۳۲	۲- «منِ متعالی» خانواده
۳۳	۳- «منِ متعالی» معلم
۳۳	۴- «منِ متعالی» محله
۳۴	ج- دوست داشتن
۳۶	مقایسه تحلیلی عنوان منتخب «مدرسه‌ای که من دوست دارم» با

فصل دوم ۳۹

۴۰	تبیین مشخصه‌های «مدرسه‌ای که من دوست دارم»
۴۹	تبیین وجود متعالی چهار مؤلفه اصلی «مدرسه دوست داشتنی»
۴۹	الف - «منِ متعالی» دانش آموز
۵۸	ب - «منِ متعالی» خانواده
۶۰	ج - «منِ متعالی» معلم
۶۴	د - «منِ متعالی» محله

فصل سوم / تبیین ویژگیهای مؤلفه‌های تأثیرگذار در ۶۷

۶۸	۱- دانش آموز در «مدرسه دوست داشتنی»
۷۶	۲- معلم در «مدرسه دوست داشتنی»
۸۸	۳- محتوا در «مدرسه دوست داشتنی»
۹۰	۴- روشهای یاددهی- یادگیری در «مدرسه دوست داشتنی»
۹۴	۵- پژوهش در «مدرسه دوست داشتنی»
۱۰۰	۶- رهبری و مدیریت در «مدرسه دوست داشتنی»

۷- فعالیتهای پرورشی و فرهنگی در «مدرسه دوست داشتنی»	۱۰۹
۸- سلامت، تربیت بدنی و ورزش در «مدرسه دوست داشتنی»	۱۱۴
۹- مشاوره در «مدرسه دوست داشتنی»	۱۲۶
۱۰- فضا در «مدرسه دوست داشتنی»	۱۲۹
۱۱- تجهیزات و فناوری در «مدرسه دوست داشتنی»	۱۳۶
۱۲- ارزشیابی در «مدرسه دوست داشتنی»	۱۴۱
۱۳- مجتمع های آموزشی و پرورشی «مدرسه دوست داشتنی»	۱۴۵
۱۴- عوامل بیرونی تأثیرگذار در «مدرسه دوست داشتنی»	۱۴۹
الف- خانواده	۱۴۹
ب- رسانه	۱۵۱
ج- نهادها و سازمانهای غیردولتی	۱۵۲
جمع بندی و باهم‌نگری	۱۵۴

پیوستها	۱۵۵
پیوست ۱- پژوهشهای انجام شده مرتبط	۱۵۶
پیوست ۲- نتایج نظرسنجیهای انجام شده از	۱۶۰
پیشنهادهای قابل تبیین توسط معلمان واحدهای آموزشی	۱۶۷
پیشنهادهای قابل تبیین توسط مدیران واحدهای آموزشی	۱۷۳
پیشنهادهای قابل تبیین توسط اولیای دانش آموزان	۱۷۶
پیشنهادهای قابل تبیین توسط رؤسای آموزش و پرورش شهرستانها و مناطق	۱۸۵
فهرست منابع	۱۹۱

امروز، فرصتی تاریخی در اختیار مسئولین آموزش و پرورش قرار گرفته است تا با تدبیر عالمانه نسبت به طراحی نظام آموزش و پرورش مبتنی بر آموزه‌های دینی اسلام، ارزشهای حاکم بر کشور، مجموعه اسناد راهبردی و رهنمودهای اندیشمندانه صاحب‌نظران اقدام نمایند.

براساس اسناد تحولی آموزش و پرورش، «مدرسه» در افق چشم انداز بیست ساله، جلوه‌ای از مراتب حیات طیبه و جامعه صالح، کانون عرضه خدمات و فرصتهای تربیتی، زمینه‌ساز درک و اصلاح موقعیت توسط متربیان و تکوین و تعالی هویت آنان بر اساس نظام معیار اسلامی می‌باشد.

بنابراین نقش مدرسه در تربیت نسلی مؤمن، متخلق به اخلاق اسلامی، پرسشگر، فکور، پویا، خلاق، کارآفرین، سالم و بانشاط و... نقشی اساسی و تحول‌آفرین خواهد بود. لذا، با توجه به اینکه مدرسه کانون تحول محسوب می‌شود، ضرورت دارد اقدامات لازم و مناسب در راستای ارتقا جایگاه مدرسه و کیفیت‌بخشی به آن صورت گیرد؛ به طوری که بتوان در راستای مؤلفه‌های اصلی تأثیرگذار در مدرسه، معیارهای مطلوب را مشخص کرد تا به عنوان راهنمای عمل تمامی عوامل سهیم و مؤثر در مدرسه، مورد استفاده قرار گیرد.

بر این مبنا، از زمانی که در مقام خدمتگزاری در وزارت آموزش و پرورش قرار گرفتیم، ایده «مدرسه‌ای که من دوست دارم» را مطرح نمودم و هدفم از طرح این موضوع نیز دستیابی به معیارهایی از دیدگاه «من متعالی» دانش آموز، معلم، مدیر، خانواده و مردم جامعه مبتنی بر ارزشهای دینی و ملی، اسناد بالادستی و نظام تربیت رسمی و عمومی کشور بوده است که با تمهید مقدمات و فراهم شدن زمینه تحقق آن در درون مدارس دوست‌داشتنی، منجر به تربیت انسان‌های صالح فرهیخته‌ای گردد که در تمامی ساحتهای تربیتی، حدنصابی از شایستگی‌ها را دارا باشند و آمادگی حضور سازنده را در آینده در نظام جمهوری اسلامی ایران داشته باشند.

البته تحقق عینی این مهم، علاوه بر طرح مباحث نظری، نیازمند فهم و دریافت دقیق موضوع و اعتقاد به آن از سوی مجریان اصلی، فراهم بودن زیر ساختها و امکانات مورد نیاز در ابعاد مختلف و

همراهی تمامی عوامل اجرایی در ستاد و صف می باشد.

امید است با اعمال تدابیر مناسب در کنار تدوین محتوای کتاب در بخش نظری، زمینه ها و بسترهای لازم برای تحقق عملی آن به صورت آزمایشی در تعدادی از مدارس فراهم گردد تا بدین ترتیب بتوان الگویی را به عنوان نقشه راه برای دست اندرکاران، مدیران، معلمان و خانواده ها و همچنین برای تمامی کسانی که از کشورهای خارجی جهت بازدید از مدارس در کشور عزیزمان حضور پیدا می کنند و مشتاق آن هستند که براساس معیارهای دینی و ملی، الگویی مطلوب از مدارس را مشاهده کنند، ارائه داده باشیم.

همچنین با توجه به پیام نوروزی امسال رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله العالی) که فرمودند: «اگر به توفیق الهی و با اراده و عزم راسخ ملت و با تلاش مسئولان، ما بتوانیم مسئله تولید داخلی را، آن چنان که شایسته آن است رونق ببخشیم و پیش ببریم، بدون تردید بخش عمده ای از تلاشهای دشمن ناکام خواهد ماند. بنابراین شعار امسال، تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی است.» امیدواریم تدوین محتوای این کتاب در محورهای مختلف مؤلفه های اصلی نظام تربیت رسمی و عمومی، جهت دستیابی به یک «مدیر به دوست داشتنی» مبتنی بر ارزشهای دینی و ملی کشور، پاسخی هر چند ناچیز به مطالبات رهبر فرزانه باشد.

در این قسمت لازم می دانم از تمامی معاونان، رؤسای سازمانها، صاحب نظران و کارشناسان معاونتها و سازمانهای وابسته در مسئولیتهای مختلف ستادی وزارت آموزش و پرورش که با همکاری صمیمانه خویش در ارائه اطلاعات، حضور در نشستهای تخصصی و هم اندیشیهای صورت گرفته موجبات غنابخشی به محتوای مطالب این کتاب را فراهم آوردند و ما را از نظرات مشورتی و تخصصی خویش بهره مند نمودند تشکر و قدردانی نمایم.

از آقایان مهندس مهدی نویدادهم دبیر کل محترم شورای عالی آموزش و پرورش، دکتر مجید قدمی رئیس محترم پژوهشگاه تعلیم و تربیت و سرکار خانم سوییژی رئیس محترم سازمان استعدادها درخشان و دانش پژوهان جوان که به طور مستمر در نشستهای مشورتی حضور یافته و با ارائه رهنمودهای ارزشمند خویش زمینه بازنگری و اصلاح مطالب و کیفیت بخشی به محتوای متن را فراهم آورده اند کمال تشکر و قدردانی را دارم.

از سرکار خانم زهرا خسروی همکار محترم در مرکز تحول بنیادین به دلیل حضور در نشستهای تخصصی و مشورتی و پیگیری تشکیل جلسات و آماده سازی کتاب و نیز سرکار خانم محبوبه تورانی که زحمت استخراج پرسشنامه های مربوط به دانش آموزان، معلمان، مدیران، اولیا، رؤسای مناطق و کارشناسان یازده استان کشور را متقبل گردیدند، کمال امتنان را دارم.

از خداوند منان برای همه این عزیزان اجر معنوی و رضایت الهی آرزو می کنم.